

Dags för genomlysning av integritetsfrågorna i EU och i Sverige

Rapport från svenska Socialdemokrater i Europaparlamentet

Sammanfattning

Bakgrunden till den här rapporten är att vi socialdemokrater i Europaparlamentet har blivit allvarligt oroade av den samlade effekten för integritet och rättssäkerhet av den mängd lagstiftning som nu i snabb takt införs, ofta initierad av EU, men också ofta ytterligare skärpt i svensk lag. Det handlar om det omtalade telekompaketet, men också om FRA-lagen, IPRED, de pågående ACTA-förhandlingarna m.m.

Syftet med rapporten är att ge en sammanhängande och lättillgänglig översikt över den EU-lagstiftning som rör frågor om personlig integritet och hur ESP och de svenska socialdemokraterna har förhållit sig till olika förslag. Vi drar också upp vissa riktlinjer för hur vi avser att agera framöver samt föreslår några åtgärder för att stärka den personliga integriteten.

Våra förslag:

A) Nu är det dags att genomföra en **genomgång** av den samlade effekten för brottsbekämpning, rättssäkerhet och integritet av den lagstiftning som finns på både svensk nivå och EU-nivå.

B) Tre konkreta förslag har vi dock redan nu:

1. Vi behöver snarast stärka skyddet för integriteten genom att inrätta en integritetsombudsman både i Sverige och i EU.
2. Den svenska regeringen bör inför ordförandeskapet arrangera en snabb förlikningsförhandling om Telekompaketet, begränsa den till frågorna om nätneutralitet och integritetsskydd och sätta hårt tryck på övriga medlemsstater, inte minst Frankrike, att acceptera en sådan lösning.
3. Upphovsrättslagstiftningen måste anpassas för den värld vi lever i idag och inför framtiden. Därför menar vi att det är nödvändigt att tillsätta upphovsrättskommissioner både i Sverige och på EU-nivå.

1. Inledning

På senare tid, framförallt under det senaste året, har diskussionen hettat till kring konflikten mellan statens och allmänhetens berättigade krav på säkerhet, skydd av liv och egendom å ena sidan och den enskildes rätt till integritet och en privat sfär å den andra. Med den moderna tekniken har tidigare oanade möjligheter till informationsinhämtning, kommunikation, kultur- och handelsutbyte öppnat sig. Det har inneburit en mycket snabb ekonomisk utveckling och ett dramatiskt vidgat kontaktnät för många enskilda. Dessvärre skapar tekniken också möjligheter för brottslighet och terrorism att sprida sig snabbt och anonymt.

Problematiken handlar bl.a. om att allt vi gör elektroniskt kan följas. Allt vi gör på Internet lämnar spår efter sig. Detta öppnar möjligheter för polisiära insatser mot organiserad brottslighet, men priset för detta är alla medborgare, oavsett om de är misstänkta för något eller inte, också riskerar att övervakas. Kontakter och privatsurfande kan kartläggas och avlyssnas.

Två lagförslag från den borgerliga regeringen i Sverige – Ipred och FRA-lagen - har satt frågan i blyxtbelysning, både i traditionella media och än mer i bloggvärlden. I juni 2008 behandlades FRA-lagen av riksdagen, ungefär halvåret senare började diskussionerna kring den svenska IPRED-lagen. Med dessa två regeringspropositioner så sattes fokus på allvar på frågan om integritet kontra säkerhet och brottsbekämpning på Internet.

FRA och Ipred har skapat två parallella debatter som, utifrån olika infallsvinklar, på olika sätt har en europeisk dimension. FRA handlar om villkoren för övervakning av medborgare i syfte att stärka säkerheten och skydda medborgare mot allvarliga brott som t ex terrorism. Den av den borgerliga majoriteten antagna lagen ger svensk underrättelsetjänst en principiell rätt att avlyssna *all* kommunikation, såväl Internetaktiviteter som telefonsamtal. Ipred-lagen gäller skyddet av upphovsrätten och att förhindra piratkopiering i stor skala, främst av immateriella ting. När Ipred behandlades i Europaparlamentet för fem år sedan handlade diskussionerna inte i första hand om att stävja fildelning och olaglig nedladdning på nätet, utan om att förhindra piratkopiering av såväl solglasögon och märkeskläder, som bildelar samt sådant som kan vara direkt livsfarligt att bruka, som förfälskade mediciner.

Vår utgångspunkt är att brott som begås på Internet självklart måste kunna utredas och beivras, precis som andra brott. Vi menar dock att respekten för den personliga integriteten måste beaktas och att utredningen skall vara i proportion med brottets karaktär. Likaså måste artisters och författares upphovsrätt skyddas och möjligheterna att få ekonomisk ersättning för det man som konstnärlig utövare framställer säkras.

Vårt mål, som den hittillsvarande lagstiftningen inte uppfyller, är att forma ett regelverk som gör effektiv brottsbekämpning möjlig och ger skydd till upphovsrätten, utan att hota den personliga integriteten på Internet. Ingrepp i integriteten får bara ske i juridiskt oantastliga, rättssäkra former.

Den form av generell avlyssning av Internettrafik, som FRA-lagen ger rätt till, skyddar inte privatlivets helgd tillräckligt, varför socialdemokratin motsatte sig den.

Även om det utvecklas instrument för avlyssning av datatrafiken, får det inte per automatik innebära att de skall kunna användas hur som helst. Avlyssning av telefon- och datatrafik ska bara kunna ske vid brottsmisstanke och efter godkännande av domstol.

Vi menar också att det är oacceptabelt att privata bolag och föreningar kan få rätt att agera poliser som kan göra egna brottsutredningar av brott på Internet. Polisär verksamhet ska bara polisära myndigheter kunna ägna sig åt, aldrig privata bolag.

Det måste finnas en rimlig proportion mellan rättsliga åtgärder och den skada brottet kan ha åsamkat. Under innevarande mandatperiod i Europaparlamentet har vi därför agerat för att avstängning från Internet och andra åtgärder som kan få orimligt långtgående konsekvenser för enskildas integritet bara ska få ske i rättssäkra former, och mot att lämna alltför stora befogenheter i händerna på privata företag. Vi har därför agerat för ett stärkt integritetsskydd på Internet.

2. IPRED och ACTA – om skydd av immaterialrätt

2.1. Europaparlamentets och rådets IPRED-direktiv

Det direktiv som i svensk debatt har fått benämningen IPRED är Europaparlamentets och rådets direktiv om åtgärder och förfaranden för skydd av immaterialrätter och antogs den 29 april 2004. Direktivet handlar om skyddet av alla sorters immaterialrätter, såsom varumärken och patent. Kommissionen ägnar i sitt förslag stor uppmärksamhet kring de ekonomiska förluster som varumärkesförfalskning och pirattillverkning ger upphov till¹. På flera ställen i direktivet är det tydligt att det rör sig om rätt att konfiskera varor i rent fysisk bemärkelse². Det Kommissionen främst hade i åtanke var storskalig import av t ex kinesiska piratkopior av produkter för försäljning i Europa. Av debatten i EU-parlamentet framgår tydligt att parlamentarikerna anser sig rösta om intrång i "kommersiell skala", med tydliga undantag för kopiering för privat bruk.³

Frågan om piratkopierade filmer och musik på nätet nämns i förslaget till direktiv men detta dominerade dock aldrig debatten kring förslaget till direktiv på samma sätt som idag, utan huvudsyftet är att stävja storskalig försäljning av piratkopierade produkter genom att interimistiskt kunna beslagta lager för att använda som bevisning⁴ eller för att hindra pågående brott⁵.

Det finns dock skrivningar, framför allt första stycket i artikel 6 och första stycket i artikel 8, som har haft betydelse för diskussionen om nedladdning av musik och rätten för musiker och skivbolag att ta del av nedladdares ip-adress. Så här lyder första stycket i artikel 6 på svenska:

¹ KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, förslag daterat 30/1 2003, t.ex. s.3, s. 6, s.7-8, s.9-10,

² KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, punkterna 22-23 i skälen, artikel 9 och 10.

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20040309+ITEM-003+DOC+XML+V0//SV&language=SV>

⁴ KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, artikel 6 och 7

⁵ KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, artikel 9

Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, på begäran av en part som lagt fram skälig bevisning som är tillräcklig för att visa grund för talan och har angivit bevisning till stöd för sin talan som motparten förfogar över, kan besluta att motparten skall lägga fram bevisningen, förutsatt att sekretessbelagd och annan konfidentiell information skyddas. Beträffande tillämpningen av denna punkt får medlemsstaterna föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna skall anse att ett rimligt urval av ett betydande antal exemplar av ett verk eller något annat skyddat föremål utgör skälig bevisning.⁶

Även om det även här är frågan främst om att konfiskera piratkopior, dessutom ett rimligt antal exemplar, kan "bevisning" också innebära att man till exempel tvingas redovisa ip-adress och identiteten bakom vid olaglig fildelning för att styrka intrånget. Direktivet öppnar för att även andra än den rena intrångsgöraren kan tvingas att lämna ut information. Vilka som i övrigt kan åläggas att lämna ut information anges i direktivets artikel 8 som på svenska har följande lydelse:

1. Medlemsstaterna skall se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med en rättegång om immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna skall lämnas av intrångsgöraren och/eller annan person som

- a) har befunnits förfoga över intrångsgörande varor i kommersiell skala,*
- b) har befunnits använda intrångsgörande tjänster i kommersiell skala,*
- c) har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet, eller*
- d) har pekats ut av en person som avses i a, b eller c såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna..⁷*

Det är som vi ska se denna artikel som den svenska regeringen tar fasta på i sin proposition.

I Europaparlamentets omröstning fick direktivet stöd av merparten av ledamöterna såväl från den Socialdemokratiska gruppen -ESP som från de svenska moderaternas partigrupp EPP-ED.⁸

⁶ KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, artikel 6

^{7 7} KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, artikel 8

⁸ Röstlista från omröstningen om Fourtou A5-0468/2003

2.2 Den svenska regeringens IPRED-proposition

Den svenska regeringen valde dock att gå längre än direktivet kräver:

Regeringens proposition 2008/09:67 Civilrättsliga sanktioner på immaterialrättsens område

Svensk rätt uppfyller redan direktivets krav i flera avseenden. I några avseenden saknas dock svenska bestämmelser som motsvarar direktivets krav. I direktivet finns bl.a. regler som innebär att en domstol får ålägga en person som gjort intrång i en immateriell rättighet att under vissa förutsättningar lämna information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som intrånget gäller. Även andra aktörer ska enligt direktivet kunna åläggas att lämna sådan information. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen regler som gör det möjligt för en domstol att vid vite förelägga den som påstås ha gjort eller medverkat till ett intrång att tillhandahålla information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som intrånget gäller (informationsföreläggande). Ett informationsföreläggande får enligt förslaget också meddelas mot bl.a. den som i kommersiell skala har tillhandahållit en tjänst, exempelvis en elektronisk kommunikationstjänst, som har använts vid det intrång som påstås ha begåtts. En effekt av förslaget blir att rättighetshavare ges en civilrättslig möjlighet att få ut information från en Internetleverantör om vem som har ett abonnemang (en IP-adress) som har använts vid ett immaterialrättsintrång via Internet. För att informationen ska lämnas ut krävs dels en domstolsprövning, dels att det finns sannolika skäl för intrånget. En Internetleverantör som har lämnat ut information ska efter viss tid underrätta abonnenten om detta. Införandet av regler om informationsföreläggande bedöms medföra ökade kostnader för rättsväsendets myndigheter som får finansieras inom utgiftsområdet.⁹

Så motiverar regeringen i sin proposition förslaget att ge rättighetshavare rätt att kräva ut en ip-adress från Internetleverantören. De stödjer sig alltså på artikel 6 i direktivets text och framförallt på artikel 8. Det är ingen orimlig tolkning att direktivet ger möjlighet att kräva information som inte är sekretessbelagd från en motpart, s.k. editionsplikt¹⁰, och att det också kan innefatta identiteten på den som nedladdar stora mängder upphovsrättsskyddat material.

Tidigare ansågs denna typ av uppgifter av tradition vara sekretessbelagda. Så här beskriver regeringen det gällande rättsläget:

Internetleverantörer och andra privata aktörer som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst inte obehörigen föra vidare eller utnyttja vissa uppgifter som de har fått tillgång till i sin verksamhet. Denna tystnadsplikt omfattar uppgifter om abonnemang (exempelvis uppgifter

⁹ Regeringens proposition 2008/09:67 s.1-2

¹⁰ Regeringens proposition 2008/09:67 s.115

om abonnentens namn, adress och abonnentnummer), uppgifter om innehållet i ett elektroniskt meddelande och andra uppgifter som angår ett särskilt elektroniskt meddelande.

En IP-adress (IP-nummer) är ett unikt nummer som kan användas för att identifiera en abonnent som är uppkopplad mot Internet. IP-adressen hänför sig till Internetuppkopplingen som sådan och inte till något särskilt meddelande. Information om vem som hade en viss IP-adress vid ett visst tillfälle bör därför betraktas som en uppgift om ett abonnemang och omfattas därmed av tystnadsplikten (jfr SOU 2005:38 – Tillgång till elektronisk kommunikation i brottsutredningar m.m. s. 131.)¹¹

Denna sekretess har dock av tradition brutits vid utredande av brott som haft fängelse i straffskalan och där detta varit den sannolika påföljden. Det nya, som anses föranlett av EU-direktivet, är att denna sekretess nu också ska kunna brytas i samband med immaterialrättsliga intrång **även** där fängelse inte är den sannolika påföljden och att denna information ska kunna lämnas direkt till rättighetsinnehavaren.

Regeringen påpekar att samtliga medlemsstater och Kommissionen under förhandlingarna varit överens om att inget i tidigare europeisk lagstiftning hindrat att uppgifter om ip-adress lämnas ut av Internetleverantörer.

Ett femtiotal remissinstanser tillstyrkte förslaget, 20 avstod från att yttra sig i denna del medan Telestyrelsen och Föreningen för en fri informationsinfrastruktur (FFII) ansåg att frågan behövde utredas ytterligare, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet anförde att Sverige inte bör införa bestämmelser som går längre än vad som krävs enligt direktivet, Telenor och IT & Telekomföretagen och Svenska Linuxföreningen har anförut att Internetleverantörer inte bör åläggas att lämna ut personuppgifter till andra än myndigheter medan Datainspektionen framförde tvivel på att förslaget låg i linje med EG-rätten, vilket regeringen anser att det gör.¹²

Regeringen påpekar också att det är relativt enkelt att härleda en ip-adress till en viss Internetleverantör och för denne att härleda den till en viss abonnent och att det redan är möjligt för en rättighetsinnehavare att få ut denna information i Finland och Danmark.¹³ Därefter argumenterar regeringen för att det är viktigt att stävja intrång och att det ibland är lämpligt att rättighetsinnehavare, och inte polis eller domstol som kan ingripa. Den anför också att eftersom flertalet användare använder en s.k dynamisk ip-adress, som ändras efter ett tag, så är det normalt inte möjligt att använda uppgiften för att mer systematiskt studera en användares Internetvanor.¹⁴

Regeringen har vid tidpunkten för läggandet av propositionen också fått en inväntad EG-dom och är därmed på det klara med att **det är tillåtet** att göra denna lagändring - men också att det **inte är nödvändigt**.

Av den ovan nämnda domen från EG-domstolen framgår att det är upp till medlemsstaterna att avgöra om rättighetshavare ska ha en möjlighet

¹¹ Regeringens proposition 2008/09:67 s.124

¹² Regeringens proposition 2008/09:67 s.135-136

¹³ Regeringens proposition 2008/09:67 s.139

¹⁴ Regeringens proposition 2008/09:67 s. 139-141

att få information från en Internetleverantör om vilken abonnent som har haft en viss IP-adress när den har använts för att begå ett intrång via Internet. På grund av denna valfrihet är det enligt regeringen viktigt att tydligt ange vad som ska gälla enligt svensk rätt.¹⁵

Regeringen är alltså medveten om att man i detta avseende går längre än vad direktivet kräver, men säger samtidigt att man varit angelägen om att finna den lösning som passar bäst med gällande svensk rätt.

I inledningen till Kommissionens förslag från den 30 januari 2003 (där den aktuella artikeln ännu hade nummer 9) återfinns dock följande stycke under rubriken "Att främja innovation och konkurrenskraft i företagen:

För att företagen, universiteten, forskningsorgan och kulturorgan skall kunna bedriva denna innovativa och nyskapande verksamhet under optimala förhållanden måste man säkra förutsättningar i EU åt forskare uppfinnare och kreativa människor som gynnar deras verksamhet, även på området ny informations- och kommunikationsteknik. I detta sammanhang är det också viktigt att borga för fri rörlighet för information och t.ex. undvika att göra tillgång till Internet onödigt svårt och dyrt genom orimliga krav på Internetleverantörerna.¹⁶

Kommissionen verkar alltså ha förutsett att regeringar skulle välja att göra den tolkning som de svenska, danska och finska regeringarna har gjort och varnar för de onödiga och oönskade kostnader detta kan innebära för en Internetleverantör.

2.3 ACTA

På senare tid har det blossat upp en het debatt kring de internationella förhandlingarna om ett handelsavtal för att motverka piratkopiering (Anti-Counterfit Trade Agreement - ACTA). Avtalet är ett handelsavtal som diskuteras mellan USA, EU, Japan, Schweiz, Kanada, Australien, Marocko, Mexiko, Nya Zeeland, Singapore och Sydkorea.

ACTA-förhandlingarna har fått hård kritik¹⁷, främst av två slag:

I) Förhandlingarna sker bakom lyckta dörrar. Det är inte känt vad som diskuteras, inte ens demokratiskt valda beslutsfattare har fått möjlighet att följa förhandlingarna. Enligt kritikerna riskerar detta att skapa ett prejudikat så att det i framtiden kan bli accepterat att stifta lag i hemlighet.

II) Trots hemlighetsmakeriet har det läckt ut information, bland annat på hemsidan wikileaks, från förhandlingarna. De åtgärder som i dessa dokument föreslås har kritiserats för att vara kraftigt integritetskränkande.

¹⁵ Regeringens proposition 2008/09:67 s. 142

¹⁶ KOM (2003)46-C5-055-03-2003/0024, förslag daterat 30/1 2003, s.8

¹⁷ http://mp.se/templates/Mct_78.aspx?avdnr=11913&number=161493
<http://www.europaportalen.se/index.php?newsID=39257&page=501&more=1>
http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/artikel_2503893.svd

ACTA är en bred internationell avtalsförhandling. Det normala vid denna typ av förhandlingar är att parterna fram tills avtalet är färdigt förhandlar under sekretess, men också att det parallellt förs en offentlig principiell debatt. EU och en rad andra parter, bl.a. USA, Japan och Kanada, tillkännagav sin avsikt att inleda ACTA-förhandlingarna 23 oktober 2007. Därefter har ACTA diskuterats vid en rad tillfällen, t ex i EU-parlamentet och på flera seminarier med många deltagare. 23 juni 2008 arrangerade kommissionen ett samrådsmöte i Bryssel, med över 100 deltagare, för att få synpunkter från alla berörda – från näringslivet, men också från den breda allmänheten.¹⁸

ACTA har också diskuterats i Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter. Trots uppmaningar har dock ledamöterna inte fått ut den information man krävt. Ledamöterna riksdagens näringsutskott har informerats om innehållet i avtalet, liksom berörda europaparlamentariker, men informationen har varit förbunden med krav på sekretess och diskretion.

När det gäller själva sakfrågan är alltså allmänheten hänvisad till rykten på Internet. Där sägs bl a att Internetleverantörer kan bli tvungna att lämna ut personuppgifter om sina kunder, utan domstolsbeslut. Internetleverantörer ska också uppmanas att samarbeta med upphovsrättsinnehavare för att stoppa spridningen av upphovsrättsskyddad information utan att kunna ställas till svars för det. Det skulle sannolikt kunna innebära avstängda Internetabonnemang för fildelare.

En av de mest omskrivna och kontroversiella delarna i ACTA påstås vara att tullpersonal riskerar att bli upphovsrättspolis med uppdrag att söka igenom MP3-spelare, bärbara datorer och mobiltelefoner efter kopierad musik, film mm. Tullpersonalen skulle kunna tvingas avgöra vad de anser vara upphovsrättsbrott och ha i uppgift att beslagta och förstöra innehållet på sådan utrustning eller utrustningen, utan domstolsbeslut.

EU-kommissionens talesman Peter Powers avvisar kritiken i ett inlägg på Europaportalen. Han menar att tullen varken har tid eller rättslig grund för att göra storskalig genomsökning av medborgares datorer och mp3-spelare. ACTA kommer inte att gå längre än de lagar som redan finns inom EU.¹⁹

Ett besked kring ACTA från Europaparlamentet kom den 18 december 2008 då parlamentet röstade om en rapport om varumärkesförfalskningens inverkan på den internationella handeln skriven av en italiensk liberal, Gianluca Susta. Delar av parlamentet ansåg att Sustas rapport gick för långt med åtgärder som kunde vara integritetskränkande. De gröna lade därför fram en alternativ resolution. Denna röstades igenom med röstsiffrorna 309 för, 232 mot och 10 nedlagda. Vi Socialdemokrater stödde denna resolution.

¹⁸ Debattinlägg av EU-kommissionens talesman i handelsfrågor Peter Powers, <http://www.europaportalen.se/index.php?newsID=39297&page=501&more=1>

¹⁹ Debattinlägg av EU-kommissionens talesman i handelsfrågor Peter Powers, <http://www.europaportalen.se/index.php?newsID=39297&page=501&more=1>

Artiklarna 14-30 i resolutionen behandlar ACTA. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att föra förhandlingarna om ACTA-avtalet på ett sätt som säkerställer största möjliga insyn för EU-medborgarna, särskilt i fråga om definitioner av termerna varumärkesförfalskning och piratkopiering och de planerade straffrättsliga påföljderna. Parlamentet anser att de sociala följderna av avtalet samt dess inverkan på de medborgerliga friheterna måste bedömas. Parlamentet anser att en arbetsgrupp bör inrättas med uppgift att undersöka hur avtalet genomförs genom att prioritera denna fråga i samarbetet mellan Europeiska unionen och tredjeländer.

Europaparlamentet anser också att det ännu inte är säkert huruvida det i EG-fördraget ges någon rättslig grund för gemenskapsåtgärder som fastställer typen av och nivån på brottspåföljder, och att kommissionen därför inte har behörighet att på gemenskapens vägnar förhandla fram ett internationellt avtal som specificerar arten av och nivån på straffrättsliga åtgärder. Man betonar att i alla avtal till skydd för den immateriella äganderätten bör man skilja på personligt bruk utan vinstsyfte och olaglig och avsiktlig saluföring av piratkopierade varor i vinstsyfte. Parlamentet uppmanar kommissionen att se till att ACTA-avtalet inte ger offentliga myndigheter rätt att få tillgång till privata datorer och annan elektronisk utrustning, och kräver att regelbundet få ingående information om förhandlingsläget.²⁰

I omröstningen 11 mars 2009 stödde vi Socialdemokrater och resten av vår partigrupp även ett ändringsförslag i en rapport om att offentliggöra handlingar från samtalen om ACTA:

I enlighet med artikel 255.1 i EG-fördraget bör kommissionen omgående ge allmänheten tillgång till alla handlingar som rör de pågående internationella förhandlingarna om handelsavtalet för bekämpning av varumärkesförfalskning (Acta).²¹

Ståndpunkten motiveras av att det utifrån vad som är känt är sannolikt att en stor del av förhandlingarna rör sig om sådant som har lagstiftningskaraktär och därför bör omfattas av offentlighet.

3. Andra frågor om integritetsskydd, särskilt vid polis- eller underrättelseverksamhet

3.1 FRA-lagen

Efter terrorattackerna 11 sept. 2001 skärptes säkerhetsövervakningen i hela västvärlden. Vi fick som flygpassagerare finna oss i att ha schampoflaskor och parfym i genomskinliga plastpåsar och vid att ta av skor och skärp vid inpassering. USA öppnade interneringsläger på Guantanamo där fångar hölls i förvar utan rättegång på obestämd tid. Det blev startskottet för en fördjupad diskussion om integritet kontra säkerhet. Hur stora ingrepp i privatlivet är vi beredda att acceptera för säkerhetens skull?

²⁰<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A6-2008-0447+0+DOC+PDF+V0//SV&language=SV>

²¹ Ändringsförslag 109 till betänkande A6-0077/2009, Michael Cashman, Allmänhetens tillgång till Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar

I Sverige kulminerade diskussionen sommaren 2008 med regeringens förslag till utökade befogenheter för Försvarets Radioanstalt att screena tele- och datatrafik som passerar gränsen, FRA-lagen. För förespråkarna var lagen en naturlig anpassning av FRA:s uppdrag att avlyssna etermeddelanden till ny teknik. För motståndarna var den ett sätt för staten att godtyckligt kunna ta del av alla medborgarnas telefonsamtal och e-postmeddelanden, utan att brottsmisstanke förelåg. Efter stora demonstrationer, tårar i riksdagens talarstol och en natts bordläggning antogs lagen 18 juni 2008.

3.2 Echelon

Redan före 11 september hade Australien, Nya Zeeland, USA och Storbritannien, slutit ett avtal om underrättelseverksamhet (the UK-USA Security Agreement). Det började snart gå ihärdiga rykten om att dessa stater utnyttjade ett mjukvarusystem som laddade ned information från telesatelliter och lagrade den. Systemet kallades ECHELON. I praktiken rörde det sig om att all tele- och datatrafik från eller till tredje land som passerade en station i något av undertecknande länderna skulle, eller åtminstone kunde, avlyssnas och lagras av underrättelsemyndigheterna. Likheten med den i Sverige diskuterade FRA-lagen är tydlig.

Trots att ryktena om ECHELON inte bekräftades av myndigheterna blev diskussionen till sist så omfattande att Europaparlamentet tillsatte ett särskilt utskott för att utreda frågan. Utskottet lämnade sin rapport den 11 juli 2001.²²

I rapporten konstateras att det inte längre kan råda något tvivel om att systemet verkligen existerar. Systemets uppgift är att samla in privata och kommersiella, ej militära, uppgifter och att det därför är oroande att flera EU-kommissionärer säger sig vara ovetande om dess existens. Systemet kan emellertid bara avlyssna sådan information som sänds via satellit, en mindre andel, men principiellt allvarligt.

Rapporten konstaterar också att om ECHELON eller liknande system enbart används för underrättelseverksamhet är det inte i strid med EG-rätten, eftersom underrättelseverksamhet är en befogenhet för nationalstaterna. Dock framfördes tvivel om detta var det enda man använde det till.

Parlamentet uppmanade Kommissionen och medlemsstaterna att informera medborgarna om att internationell korrespondens kan avlyssnas. De bör inrätta ett nätverk av myndigheter som ska ge medborgarna möjlighet att vidta skyddsåtgärder mot sådan avlyssning, och stödja framtagandet av krypteringsteknik. EU-institutionerna och medlemsländernas myndigheter uppmanas att kryptera sin e-post så att krypterade meddelanden till sist ska bli norm vid korrespondens över Internet.²³

²² A5-0264/2001, Report on the existence of a global system for the interception of private and commercial communications (ECHELON interception system) (2001/2098 INI), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A5-2001-0264+0+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>

²³ A5-0264/2001, Report on the existence of a global system for the interception of private and commercial communications (ECHELON interception system) (2001/2098 INI), <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A5-2001-0264+0+DOC+PDF+V0//EN&language=EN>

Detta är alltså uppmaningar som Europaparlamentet riktade till medlemsländerna och myndigheterna två månader före terrorattackerna på WTC och sju år före den svenska FRA-debatten. Europaparlamentet var tidigt ute med åtgärder för att skydda medborgarnas integritet mot övervakning.

3.3 Datalagringsdirektivet

Terrorattackerna mot New York 2001 följdes av två allvarliga terrordåd i Europa, bombningen av ett pendeltåg i Madrid den 11 mars 2004 och mot Londons tunnelbana och två bussar den 13 juli 2005. Det ställde även europeiska myndigheter inför frågeställningen vilka åtgärder som är rimliga för att förhindra terrorism och andra allvarliga brott.

Från EU-institutionernas sida blev ett svar Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24 om lagring av uppgifter som behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och om ändring av direktiv 2002/58/EG, det s.k. datalagringsdirektivet, som antogs den 15 mars 2006. I Europaparlamentet röstades direktivet igenom den 14 december 2005.

Syftet med direktivet är att harmonisera reglerna för vilka uppgifter över data och telefon som får och ska lagras för att kunna utreda och åtala allvarliga brott. Tidigare så fanns 25 olika regelverk för hur data- och telefontrafik fick lagras, vilket skapade stor förvirring, då vissa stater inte hade några lagar alls medan andra hade skarpa restriktioner.

Frågan om vad som menas med "allvarligt brott" skulle fortfarande bestämmas av den enskilda medlemsstaten, men parlamentet slog fast att det bara får användas för att utreda brott som kan ge fängelse i minst 24 månader. Direktivet fastslår att Internetleverantörer är skyldiga att lagra vissa uppgifter i minst sex månader och som längst i två år. Dessa uppgifter är sådana som är nödvändiga för att kunna spåra och identifiera från vem ett meddelande kommer, det kan röra sig om att lämna ut ett telefonnummer och att kunna veta vem som var abonnent till den telefonen när ett visst samtal ringdes eller motsvarande uppgifter gällande en viss IP-adress. Uppgifterna får endast lämnas ut till behöriga myndigheter. Medlemsstaterna ska sätta upp en granskningsmyndighet för att bevaka så att lagrade uppgifter endast används för dessa ändamål.²⁴

I debatten jämföras idag ofta datalagringsdirektivet med FRA-lagen och IPRED. Uppgifter från alla medborgares konversationer samlas in och lagras på samma sätt som av FRA och privata företag blir tvungna att under vissa omständigheter lämna ut information om sina kunder som gör det möjligt att kartlägga deras kontaktnät och ta del av deras privatliv på samma sätt som vid IPRED.

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24 om lagring av uppgifter som behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och om ändring av direktiv 2002/58/EG,

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:105:0054:0063:EN:PDF>

Skillnaderna är dock betydande. FRA och ECHELON snappar upp all trafik med mobiltelefon och över Internet och "screenar" den i syfte att identifiera säkerhetsrisker. Någon misstanke om att ett visst samtal eller en viss e-post innehåller någon sådan information behövs inte. I datalagringsdirektivet röstade vi igenom att myndigheter endast får ta del av informationen om de verkligen utreder eller samlar bevis för ett åtal i ett allvarligt brott som kan ge fängelse i minst 24 månader. Det säger sig självt att de då måste redogöra för sina misstankar. Även i IPRED måste det föreligga en misstanke om brott.

Vi menar att en lag som kräver att uppgifter om kommunikation som ingen får ta del av under lagringstiden så länge de inte har skäligen misstanke om brott inte är integritetskränkande på samma sätt som de lagar som ger rätt till generell dataavlyssning, som t.ex. FRA-lagen och ECHELON. Uppgifter från datalagring som på detta sätt kan lämnas ut har också bidragit till att svåra brott har kunnat klaras upp, t ex fälldes Christine Schürer för barnamorden i Arboga därför att hon kunde knytas till Arboga genom ett telefonsamtal hon ringt därifrån. På liknande sätt kan man med denna lag också avföra misstänkta personer från brottsmisstanke.

Direktivet har dock kritiserats för att det tillåter medlemsstaterna att själva gå längre och använda de insamlade uppgifterna även vid utredningen av mindre allvarliga brott.²⁵ Detta tycker vi är allvarligare än att det finns en lag som reglerar datalagring. Det förs nu diskussioner även i detta sammanhang om att man ska kunna utnyttja datalagring för att sätta fast fildelare på Internet. Detta motsätter vi oss å det starkaste. Det var absolut inte syftet med datalagringsdirektivet, och är inget vi kan tänka oss. Vi tänker göra allt för att motarbeta detta om det kommer upp till behandling i Europaparlamentet.

3.4 Betänkande om säkerheten på Internet

I Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter har nyligen väckts en initiativrapport – "Europaparlamentets rekommendation till rådet om förstärkning av säkerheten och de grundläggande friheterna på Internet". Författare till rapporten är en grekisk socialdemokrat, Stavros Lambrinidis.²⁶ Inger Segelström (S) har i utskottet lagt flera ändringsförslag som ingår i den kompromiss utskottet röstade om den 17 februari 2009. Resultatet från utskottet ligger helt i linje med våra uppfattningar och omröstningen slutade med ett enhälligt resultat, 45 röster mot noll.

I rapporten slås fast att vår "digitala identitet" blir alltmer en del av vårt "jag" och därför behöver skyddas på ett adekvat sätt mot integritetsintrång. Det finns teknik som gör att man kan följa en persons internetvanor och bygga en "profil" av denne, men bara för att tekniken finns betyder det inte att den bör användas. Därför rekommenderar Europaparlamentet rådet att sätta gränser för det "samtycke" som en myndighet eller ett företag kan kräva att en enskild Internetanvändare ger för dessa att få tillgång till deras privata sfär i utbyte mot tillgången till Internet. Man fördömer också censur av hemsidor, särskilt då det kan få en "dämpande effekt" på den politiska debatten. Regeringarna uppmanas att kraftigt begränsa och fastställa de fall

²⁵ http://www.statewatch.org/news/2005/dec/sp_dataret_dec05.pdf

²⁶ Förslag till betänkande med ett förslag till Europaparlamentets rekommendation till rådet om förstärkning av säkerheten och de grundläggande friheterna på Internet (2008/2160(INI))

där privata Internetföretag kan behöva lämna ut uppgifter till offentliga myndigheter. Man efterfrågar också begränsningar i hur myndigheter skall kunna övervaka och avlyssna datatrafik, det skall bara kunna ske vid brottsmisstanke och efter beslut från domstol.²⁷

Denna initiativrapport kan alltså ses som Europaparlamentets svar på de många lagar av typen FRA och IPRED som kommit under senare tid. Uppmaningen att begränsa de uppgifter som ett företag kan behöva lämna ut om sina användare är närmast en direkt hänvisning till IPRED. Det är en kraftig opinionsyttring från Europas enda folkvalda gemenskapsförsamling att värna integriteten hos medborgarna, som blev ännu kraftigare efter att Inger Segelströms ändringsförslag hade accepterats. Nu ligger bollen hos kommissionen och rådet att agera efter Europaparlamentets tydliga ställningstagande. I rådet kan den svenska regeringen agera, om den vill.

4. Några förslag om upphovsrätt m.m.

4.1 Crowley-betänkandet

Europaparlamentets röstade om det s.k. Crowley-betänkandet om förlängd tid av upphovsrätten i april 2009. Parlamentet beslöt att tiden för upphovsrätten skulle sättas till 70 år istället för de av kommissionen föreslagna 95 åren. Vi svenska Socialdemokrater röstade emot hela direktivet, eftersom vi menar att det är alldeles för dåligt utrett från början om vad det kommer att innebära för artisterna, och framför allt för konsumenterna.

Vi hade hellre sett att direktivet återförvisades till utskottet, för att ytterligare utreda vad det innebär samt föreslå ytterligare ändringar för att stärka artisters och konsumenternas rättigheter. Risker är annars stor att det endast är storbolagen som kommer att vinna på dessa ändringar. Vårt grundförslag är att förändra tiden för upphovsrätt från dagens 50 år till att antingen gälla i 50 år (om artisten dött inom denna tid) eller tills artistens dödsfall om det sker efter de 50 åren. Ingen skall behöva bli av med upphovsrätten under sin levnadstid.

4.2 Medinarapporten

Den s.k. Medinarapporten handlade om att försvara upphovsrätten och blev mycket kontroversiell därför att den tog bl.a. tog tydlig ställning i en då pågående svensk rättsprocess mot männen bakom Pirate Bay.

Vi Socialdemokrater valde att kämpa för att helt stoppa behandlingen av denna rapport, vilket vi också lyckades med. Vi ansåg att det var väsensfrämmande för en demokrati att en lagstiftande församling uttalar sig om hur en rättsvårdande instans ska döma i en enskild rättegång. Dessutom nämner rapporten åtgärder som Europaparlamentet vid flera tidigare behandlingar tagit ställning emot (t.ex. en stegvis avstängning från Internetanvändning) såsom varande oproportionell.

4.2 "Mikko-rapporten" om mediernas koncentration och mångfald i EU

²⁷ Förslag till betänkande med ett förslag till Europaparlamentets rekommendation till rådet om förstärkning av säkerheten och de grundläggande friheterna på Internet (2008/2160(INI))

Hösten 2008 riktades bloggares och medias intresse mot Europaparlamentet. Rapportören, Marianne Mikko, konstaterade i ett initiativbetänkande att det tillkommit nya sätt att kommunicera, ”nya media”, vilket gett medielandskapet mer dynamik och större mångfald.

Rapportören uppmuntrade dock i sitt betänkande till en mer ansvarsfull användning av dessa nya kanaler. Mikko menade att anonymt bloggande kunde leda till osäkerheten kring opartiskhet, tillförlitlighet, källskydd, etiska koders tillämplighet och ansvarsfördelning i händelse av rättsprocesser. Hon rekommenderade därför att den rättsliga ställningen för författare och utgivare av bloggar i olika kategorier klargörs samt att intressen offentliggörs och frivillig klassificering av bloggar införs. Hon menade att bloggande också används av tidningsredaktioner och därför kunde jämföras med traditionell media.

Vi svenska Socialdemokrater lyssnade på den kritik som framför allt svenska bloggare riktade mot betänkandet och lyckades också efter internt partigrupsarbete förändra detta betänkande i grunden. Vi har en helt annan syn på bloggandet, som innebär att många människor som annars inte fått utrymme på insändarsidorna och ute i samhällsdebatten nu kan nå ut med sina åsikter genom Internet. Det gagnar inte minst yttrandefriheten. I Sverige har vi redan en stark tradition av fri och oberoende media, vi tycker att det är fel att jämföra bloggande med traditionell media. Bloggandet har både kommit att stärka den enskilde medborgarens möjlighet att göra sin röst hörd men också gjort det enklare för folkvalda att nå ut till sina väljare, vilket har förenklat möjligheten för väljarna att granska de förtroendevalda.

5. Telekompaketet

Telekompaketet är samlingsnamnet för en rad lagförslag som syftar till att uppdatera EU:s regler för konkurrens, tillsyn och konsumentskydd på marknaden för telefoni och internet. Under den politiska processens gång har det tillförts förslag om upphovsrätt, illegal fildelning och åtgärder mot sådana brott. Betänkandena är

Trautmanns rapport om Elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster

Del Castillo Vera om Europeisk myndighet för marknaden för elektronisk kommunikation

Harbour om Elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, integritetsskydd och konsumentskydd

Trautmanns rapport tar upp riktlinjer för hur spektrumfördelningen bör reformeras, relationen mellan oberoende nationella tillsynsmyndigheter och kommissionen samt hur man skall främja utvecklingen av nästa generations nätverk. Den innehöll det omtalade "ändringsförslag 138" som krävde rättslig prövning innan någon kunde bli avstängd från internet. Vi har gett vårt stöd till detta ändringsförslag både i första och andra läsningsen, vi har också skrivit under (två ggr) ändringsförslaget när man samlat in underskrifter för att kunna lägga det som ändringsförslag fristående från de politiska grupperna.

Harbours rapport innehöll bl.a. bestämmelser om konsumentskydd som t.ex. att det skall bli lättare att byta leverantör då portering av nummer skall gå på en dag och man skall kunna behålla sitt nummer, längsta bindningstid för kontrakt skall vara 24 månader men bolagen måste föreslå ett 12 månaders alternativ.

Vad gäller skydd av personuppgifter innehåller rapporten krav på att bolagen måste notifiera nationella myndigheter vid intrång etc. och även kontakta berörda individer om intrånget kan betraktas som allvarligt. Rapporten innehöll det så kallade ändringsförslag "166" om nätneutralitet och tillgång till applikationer etc. efter eget val. Vi stödde ett antal ändringsförslag som skulle begränsa onödig trafikstyrning eller diskriminerande begränsningar mellan olika innehåll. Inget av dessa antogs

Del Castillo rapporten behandlar inrättandet av en oberoende europeisk tillsynsmyndighet som består av representanter för de nationella tillsynsmyndigheterna och ett sekretariat. Den skall utgöra grund för gemensamma ställningstaganden från medlemmarna och vara rådgivande till kommissionen. Denna rapport var inte kontroversiell i andra läsningen.

Varför röstade s-parlamentarikerna emot?

Kanske att märka ord men formellt sett röstade INGEN emot rapporterna. I en andra läsning finns ingen slutomröstning och det som fällde paketet var att vi röstade för ändringsförslag 138 (behålla krav på rättslig prövning innan avstängning från internet) som inte ingick i kompromissen och därmed fällde överenskommelsen med rådet.

Däremot röstade S emot vissa delar av kompromissen då vi ville ge vårt stöd till ett antal ändringsförslag (de så kallade "citizens rights amendments") som bl.a. skulle förbättra reglerna för trafikstyrning, nätneutralitet samt tidigare nämnda 138.

Grundtanken är att eventuella restriktioner från medlemsstaterna vad gäller användarnas ställning på Internet inte får åsidosätta grundläggande medborgerliga rättigheter, och bara får ske efter en rättslig och rättssäker procedur.

Vad har hänt tidigare? Har S varit emot från början?

S är inte emot paketet. Paketet är i stort bra och viktigt men vi har inte kunnat acceptera delar av kompromissen. Vi har genom hela behandlingen gett vårt stöd till 138 och 166 och har varit delaktiga till att ESP-gruppen stött dessa.

Vi har också förordat integritet och nätneutralitet i utskottens partiarbetsgrupper och därmed hjälpt till att behålla en tydlig PSE linje i dessa frågor. I slutändan var dock våra ansvariga mer benägna att kompromissa än svenska delegationen.

Vad betyder det att paketet föll i Europaparlamentet?

Telekompaketet var förhandlat och som namnet antyder, ett paket, och nu går därför alla delar till förlikning med råd och kommission.

Detta öppnar i princip upp samtliga områden. Parlamentet har dock tydligt visat vad som måste göras, dvs. slå fast skyddet för integritet och nätneutralitet – resten bör inte röras. Rådet borde också vara angelägen om att få igenom paketet så snart som möjligt. Förlikningen kommer med all sannolikhet börja under svenska ordförandeskapet.

Vilken är den socialdemokratiska hållningen nu? Vad vill vi ska hända med frågan?

Vi vill stärka rättssäkerhet, integritet, nätneutralitet etc. och att rådet tar till sig parlamentets kritik och ytterligare förbättrar skyddet för medborgarna, information till konsumenter och tydliggör vilka regler som gäller för t.ex. trafikstyrning.

Alltså - socialdemokraterna i Europaparlamentet stödjer i grunden förslaget om en gemensam marknad för telekomtjänster i Europa. Vi har i nära kontakt med den franske socialistiska huvudrapportören Catherine Trautmann arbetat hårt på att forma ett bra Telekompaket som innebär att vi skärper konkurrensen och stärker konsumenternas rättigheter. Samtidigt måste vi bevara Internets karaktär av samhällelig och demokratisk infrastruktur, och stärka skyddet för nätanvändarnas integritet.

6. Slutsatser för framtiden

Vår politik förordar, som vi tidigare agerat efter och som vi också avser att driva i framtiden, helt enkelt den linje som handlar om brottsutredningar efter *brottsmisstanke* framför den om *preventiv övervakning av Internet* som medger massavlyssning av Internettrafiken. Socialdemokraterna har inget emot åtgärder för att stävja brott på nätet. Däremot måste det när det vidtas en integritetskränkande åtgärd mot en person finnas en rimlig misstankegrad mot den personen. Signalspaning av den typ som FRA och ECHELON ägnar sig åt är en screening av samtliga kommunikationer som passerar en nationsgräns, vilket de kan göra även om såväl sändare som mottagare befinner sig i ett och samma land. Det uppfyller inte kravet på skälig misstankegrad. Såväl IPRED som datalagringsdirektivet bygger dock på att alla uppgifter ska lagras, men får endast lämnas ut och spåras om det föreligger misstanke om ett brott, det är fundamental skillnad mellan dessa två sätt att se på brottsbekämpning på Internet.

I de fall när en åtgärd innebär att oskyldiga kan få sin privata Internet- eller teletrafik kartlagd utan att det föreligger misstanke om brott har socialdemokratin konsekvent tagit ställning antingen mot lagen eller för strängare integritetsprövning. I de fall där det däremot gäller att underlätta för polisiära myndigheter att utreda misstänkta brott vid skäliga misstankar så har vi tagit ställning för förslagen, oftast med tilläggsförslag tänkta att stärka integritetsskyddet. Grunden är också att skall vara polisiära myndigheter som ska utreda, inte privata företag och det ska finnas en rimlig proportion mellan den vidtagna åtgärden och den skada brottet kan ha åsamkat. Att en enskild person får hela sin Internettrafik och sitt sociala nätverk kartlagt därför att det finns misstanke om att vederbörande olagligt laddat ned film eller musik är inte en proportionell åtgärd.

Vi Socialdemokrater menar samtidigt att upphovsrätten är självklar, detta för att uppmuntra skapande och kreativitet. Rent principiellt bör det inte vara tillåtet att ladda ned upphovsrättsskyddat material utan att den som har skapat filmen, musiken eller boken får betalt. Det är dock den kommersiella piratkopieringen som vi vill komma åt. Det borde därför ligga i musik- och filmindustrins intresse att skapa fler,

bättre och mer tillgängliga lagliga alternativ att lyssna på musik och se på film med modern teknik och här vilar ett tungt ansvar på film-, musik- och bokbranscherna. Konsumentperspektivet måste lyftas fram. De olika branscherna måste bättre ta till vara den nya tekniken och utveckla lagliga, enkla och mer tillgängliga alternativ. Vi Socialdemokrater menar därför att upphovsrättskommissioner måste tillsättas, såväl i Sverige som på EU-nivå, för att se över den rådande upphovsrättslagstiftningen och utarbeta förslag på en moderniserad lagstiftning för framtiden. Såväl representanter från det civila samhället, konsumentorganisationerna samt musik- och filmindustrin bör vara representerade i dessa kommissioner.

Problemet är att vi nu börjar få så många regler på olika områden - om säkerhet och terroristskydd, upphovsrätt, piratkopiering, varumärkesintrång, fildelning, brottslighet på nätet m.m. - som berör grundläggande rättssäkerhets- och integritetsfrågor att det är nödvändigt att ta ett samlat grepp på denna materia, både i Sverige och i EU.

Vi har haft en uppslitande debatt om FRA-lagens övervakning och Ipred, där den borgerliga majoriteten har genomdrivit en mer långtgående lagstiftning än andra EU-länder, med större konsekvenser för integriteten. Internationellt pågår nu förhandlingarna om ACTA-avtalet mot piratkopiering, där vi är starkt kritiska mot bristen på demokratisk insyn i förhandlingarna. Det finns också oroande uppgifter kring projektet Q6-17 som diskuteras i FN. Kommunikationsminister Åsa Torstensson (C) agerar nu aktivt emot de förslag om integritetsskydd som vi kämpar för i Telekompaketet.

De socialdemokratiska kandidaterna i valet till EU-parlamentet menar att vi måste analysera den samlade effekten av alla dessa regler, både i Sverige och EU. Därför föreslår vi nu en bred genomlysning, bl.a. tillsättande av en Integritetsombudsman i Sverige med syfte att bevaka denna lagstiftning, inte minst hur det svenska regelverket förhåller sig till EU:s. Det behövs ett skyddande öga som kan slå larm när en situation uppstått som kräver ytterligare skydd för den enskildes privatliv. Vi vill också att Sverige tar initiativ till en genomlysning och en samlad Integritetsombudsman i EU.